

зростання безпеки на робочих місцях і зменшення ризиків у всіх галузях промисловості.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Безпека і здоров'я на роботі у военний та післявоєнний час Досвід України в умовах російської агресії.- Київ: Держпраці, 2023.- 200 с.
<http://surl.li/mlioq>

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕКОЛОГІЯ»

*Кручина В. В., к.т.н., доцент, Клеєвська В. Л.
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
м. Харків, Україна
vkleyevska@ukr.net
kruchyna@ukr.net*

Під час поглиблення глобальної екологічної кризи саме екологічна освіта покликана сприяти вирішенню нагальних питань. Мета екологічної освіти – формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, формування навичок, фундаментальних екологічних знань, екологічного мислення і свідомості, що ґрунтуються на ставленні до природи як унікальної універсальної цінності [1].

Одним з найголовніших завдань екологічної освіти є підготовка фахівців екологів для різних галузей народного господарства, формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування [2]. На кафедрі Екології та техногенної безпеки Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» здійснюється підготовка здобувачів освіти за спеціальністю 101 «Екологія».

Процес навчання – це засвоєння здобувачем освіти інформації у вигляді знань, умінь і навичок за допомогою викладача як організатора такого процесу. У Стандарті вищої освіти України за спеціальністю 101 «Екологія» для першого (бакалаврського) рівня освіти [2] визначено, зокрема, такі компетентності:

- K02. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- K03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

- K09. Здатність працювати у команді;
- K23. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.

Опанування вказаних компетенцій відбувається у комплексі з формуванням у здобувачів так званих «soft skills» або «м'яких навичок», які є необхідними як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності.

«Soft skills» – універсальні непрофесійні якості, які допомагають взаємодіяти між собою у команді незалежно у сфері діяльності [3]. М'які навички (соціально-комунікативні навички) – це комплекс неспеціалізованих, над професійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну, від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою діяльності [4]. Прикладами таких «soft skills» є комунікабельність, гнучкість розуму, критичне мислення, навички міжособистісного спілкування, професіоналізм, здатність працювати в команді, бажання постійно навчатись, навички публічних виступів тощо.

Педагогічний колектив нашої кафедри заохочує здобувачів освіти до участі у різноманітних конференціях, семінарах, конкурсах та агітаційних заходах. При цьому, безумовно, відбувається формування таких «м'яких навичок» як бажання постійно навчатися, комунікабельність, навички публічних виступів, критичне мислення, що допомагають опанувати такі компетенції: навички використання інформаційних і комунікаційних технологій та здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.

Під час підготовки матеріалів для своїх доповідей, виступів здобувачі освіти ознайомлюються з великою кількістю інформації за темою, що зацікавила їх. Відбувається процес критичного осмислення матеріалу, вибір конкретних даних для своїх доповідей, підготовка презентацій тощо.

При участі в заходах формуються навички публічних виступів, спілкування з різними аудиторіями (колегами та здобувачами середньої освіти), вміння переконливо, але ввічливо доводити свою думку до слухачів, а також здатність сприймати інформацію від інших.

В процесі такої діяльності здобувачі освіти отримують нові знання, що підкріплюють заплановані в навчальному процесі «hard skills» («жорсткі навички»). «Жорсткі навички» – це вміння та знання, необхідні для певної посади та конкретної роботи [5].

Протягом 2022-23 навчального року на кафедрі проводився комплекс агітаційних заходів, на яких здобувачі освіти доповідали про екологічні проблеми сучасності, стан системи поводження з відходами, а також розповідали слухачам про особливості навчання в нашому закладі вищої освіти. Студенти брали участь у роботі міжнародних та всеукраїнських конференцій та вебінарів, літньої екологічної школи. Крім того, здобувачі освіти нашої кафедри займалися самоосвітою, проходячи екологічно спрямовані курси на online-платформах.

Отриманий досвід, знання та навички сприятимуть підвищенню професійного рівня наших випускників, а отже і збільшенню їх впевненості при працевлаштуванні.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Про концепцію екологічної освіти в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>.
2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/101-ekologiya-bakalavr-1.pdf>
3. Що таке Soft Skills і для чого їх треба розвивати. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.work.ua/en/articles/self-development/2049/>.
4. Соціально-комунікативні навички. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Соціально-комунікативні_навички.
5. Що таке hard skills і soft skills: як нас оцінює роботодавець. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://eduhub.in.ua/news/shcho-take-hard-skills-i-soft-skills-yak-nas-ocinyuye-robotodavec>

ЗАВДАННЯ ТА ПОТРЕБИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

*Курепін В.М., канд.екон.наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
kurpins@ukr.net*

Кожен індивід повинен мати свою людську гідність, це основа та пріоритет розвитку суспільства, яке дбає про створення гуманного, рівноправного та уважного до проблем людини соціумі. Головним інструментом такої парадигми є освіта [1]. Зрозуміло, усвідомлення необхідності змін в освітній парадигмі необхідна для подальшого розвитку суспільства з збереженням навколишнього природнього середовища.

Для задоволення своїх потреб молоде покоління повинно мати широкі міждисциплінарні знання, які будуть базуватися на комплексному підході до розвитку суспільства. Це економічно та соціально орієнтована модель навчання, перехід до якої надасть змогу приймати, ухвалювати та впроваджувати рішення на глобальному та інших рівнях (регіональних,